

ščaki iz zapada so bili večji boja na ravnem polju, a niso razumeli oblege.

Križarji so se utaborili pred posameznimi mestnimi vrati, ne da bi bili potegnili obroč oblege krog cele trdnjave. Zopet drugi so zasedli gradove po okolici. Manjkalo je enotnega vodstva. — Turki so delali izpade iz mesta in pobijali oblegovalce.

Skraja je našla križarska vojska dovolj živeža po vrtovih krog mesta, pa kmalu je prišlo pomanjkanje, zima in deževni nalivi ter bolezni. Šotori in obleka je preperela; cepali so ljudje ter konji; še pri življenju ostali so imeli dovolj opravka s pokopavanjem mrtvih; število križarjev se je skrčilo na polovico. Mnogih se je polastil obup; pobegnili so. Najbolj pogumnim je upadel pogum.

S spomladjo sta popustila pomanjkanje ter bolezen, prišlo je ojačenje po morju in s tem tudi pogum ter upanje. Naenkrat se je raznesla vest, da je dvignil sultan Barkiarok celi vzhod, in da je prejel Kerboga povelje, s kot pesek številno mohamedansko vojsko križarje uničiti. Šlo je za boj na življenje in smrt.

Slednjič, ko se je že bližala Kerboga lahka konjenica, se je posrečilo osvojiti Antijohijo s pomočjo izdajstva. Po zavzetju mesta je padlo 10 tisoč muslimanov in njih poveljnik Baghi Sijan je bil obglavljen na pobegu.

Zmagoslavje radi zavzetja velike in bogate trdnjave je bilo kratko. Že po treh dneh je stal pred mestom strašni Kerboga z 200.000 možmi. Muslimani so se lotili oblege z večjo roko ter zaprli mesto od vseh strani. Med križarji se je pojavil glad, izbruhnile so bolezni, obup je objel križarsko vojsko. Vojvode in knezi so beračili za kruh, vitezi so se spuščali v noči po vrveh preko obzidja ter bežali; nikdo ni mogel več navdušiti izmozganih križarjev na boj in obrambo.

Kar bliskoma se je prelevil obup v smrt prezirajoče navdušenje. Francoški duhovnik Peter Barthelemy je javil grofu Rajmundu Toluškemu, da se mu je prikazal v noči Kristus in mu razodel, kje je skrita sulica, s katero je bila prebodena njegova sveta stran; s pomočjo te sulice bodo zmagali. Na označenem kraju, pri oltarju Petrove cerkve, 12 čevljev globoko so našli sulico; srca vseh so bila po tej najdbi napolnjena z novo srčnostjo. Burno so zahtevali križarji bitko.

Po tridnevnih obhodih, postu, molitvah in pripravah na smrt je podelil vsem škof Adhemar odvezo in obhajal bojevnike. Dne 28. junija 1098 se je zbrala križarska vojska pri mestnih vratih. Sveta sulica naprej, meč v pesti in peš — manjkali so konji, so korakali križarji proti Kerbogovi vojski. Bitka je bila dolgotrajna ter ljuta, navdušenje kristjanov nepremagljivo in naenkrat so se spustili Turki v beg.

V turškem taboru so naleteli zmagovalci na nepopisne zaklade. Veliko muslimanov se je pokristjanilo, ker so videli junaštvo kristjanov. V Antijohiji je bil ustanovljen krščanski patrijarhat. —

(O zavzetju Jeruzalema prihodnjič.)

*

Romanje v Marijino Celje se vrši na prošnjo mnogih prosilcev v začetku počitnic, 28. junija ter traja do 1. julija. V Marijinem Celju ostanemo en dan in dve noči, na Dunaju pa en dan in eno noč. Za vožnjo in oskrbo je treba plačati do dne 15. maja. Svota 550 Din se tudi lahko plača v obrokih. Pismene prijave se pošiljajo na centralni odbor prosvetnih društev frančiškanske župnije v Mariboru. Vsak torek in petek od 2 do 3 popoldne pa se lahko vsakdo oglasi osebno pri zastopnikih centralnega odbora v frančiškanskem samostanu. — Odbor.

Meranu v Janževem vrhu pri Pekrah pri Mariboru, g. Henrik Schigert. Celih 45 let že oskrbuje eno imetje in je še danes kot 72letni mož krepak ter zdrav. Končal je mariborsko vinarsko ter sadjarsko šolo pod ravnateljem Göthe leta 1875 in je bil med prvimi gojenci novoustanovljenega zavoda leta 1872. Tudi poznejši gojenci mariborske vinarske šole so videli v g. Schigertu vzor ekonomu. Pod njegovim vodstvom se je izšolalo že veliko ekonomov in med drugimi tudi sedajni dvorni svetnik ter avstrijski sadjarski in vinarski nadinspektor gospod Anton Löschnigg na Dunaju. Na Janževem vrhu je zapustil omenjeni dostojanstvenik svoje prve risbe kot dokaz prirojenega sadjarskega ter vinarskega talenta in jih hrani jubilent gospod Schigert še do danes. Ob raznih priložnostih so prirejali ekonomski skupno izlete k očetu Schigertu v Janžev vrh. Nezapomni mi ostane v spominu dan leta 1924 v decembru, ko sem obiskal jubilanta skupno s srbskim sadjarskim prekupcem Ognjanom Vučkovičem. Posetila sva ga in kupila žlahtnega sadja za zauboje. Oče Schigert nama je postregel z domačim kruhom in steklenico prist-

nega rizlinga. Srb je odklonil vino in je govoril s prezirom o štajerskih vinih. Slednjič sva ga le pregovorila, da je vsaj poskusil in nato pa izpil z največjo pohvalo par kozarcev. Mesec pozneje je podaril gospodu Schigertu steklenico izbrane kapljice iz Smedereva. Za vsestransko gospodarsko delovanje je bil gospod jubilent odlikovan z zlato kolajno za civilne zasluge. Bog ohrani gospoda jubilanta in njegovo družino še mnogo let pri krepkem zdravju in to mu želijo njegovi poklicni tovariši! — Franjo Rudl.

Umrli je v Mariboru obče znani ter spoštovani davčni nadupravitelj v p. gospod Anton Štepic. Truplo so prepeljali iz Maribora v Laško. Ostani rajnemu ohranjen časten spomin, žalujoči rodbini naše sožalje!

Nevaren ptiček pod ključem. V Mariboru se je zdel te dni gostilniškim gostom sumljiv tujec, ki je vinjen plačeval vsakemu pijačo in sicer v avstrijskem denarju. Policija je bila opozorjena na darežljivega moža in se tudi zanimala, odkod ima toliko denarja. Pri preiskavi so dobili pri njem 2000 šilingov in 1000 dinarjev. Dognali so, da je iz kočevskega okraja ter pristopen v Stari trg pri Slovenjgradcu. Mariborska policija je stopila v stik z graško in prejela obvestilo, da je aretirari soudeležen pri vlomu v urad delavske zavarovalnice, od koder je bilo odnešenih 5 tisoč šilingov.

Grob dvanajstih vitezov. Šentpeterske zanimivosti. Na najvišjem nebovskem hribu stoji med ponosnimi jagne di kapelica, posvečena Mariji. Svoččas je stal na mestu kapelice lesen križ. Kapelica je bila pozidana za časa župnika Harmana, postavil pa jo je na prigovarjanje tedanjega kaplana Glanerja leta 1822 posestnik Nekrep Janez. V pretečenem letu je bila kapelica po zaslugi zakoncev Pavlinič prenovljena. Pripovedka pripoveduje, da je na tem mestu pokopanih 12 vitezov v oklepih, ki so padli v boju proti divjim Turkom, ko so leta 1532 z veliko vojsko drli proti Dunaju, gredoč pa ropali, morili in požigali. Takrat so Turki požgali tudi župno cerkev in podružnico na Gorci. Ne bo pa na tem mestu le samo grob vitezov, temveč vseh tistih, ki so padli v brambi proti Turkom. Neda leč od kapelice je sličen hribček, kjer se je mnogo kosti izkopalo in o katerem krožijo slične pripovedke. Tudi na tem mestu stoji križ. V kapelici je na majhnem oltarčku Marija z Detetom. Pred vrati, zraven praga, je kamen z napisom o omenjeni pripovedki 12 vitezov-konjenikov v oklepih, kar priča, da ljudske pripovedke niso brez podlage. S hribčka, ki je menda eden najvišjih v šentpeterski župniji in ki leži tik ob novi okrajni cesti, je prekrasen razgled čez vso Dravsko polje, Pohorje, Boč in Slovenske gorice. Nebroj belih cerkvic te od blizu in daleč pozdravljajo ter domačinu in tujcu priča, da je tukaj živel in še živi verni slovenski rod.

Naš pravoslavni patrijarh umrl. V nedeljo, dne 6. aprila je umrl v Beogradu naš pravoslavni patrijarh Dimitrije v visoki starosti 84 let. Za pa-

NOVICE

Zahvala upravi »Slovenskega Gospodarja« Prav iz srca se Vam zahvalim za poslanih 1000 dinarjev, ki mi bodo v veliko pomoč pri moji nesreči vsled požara. Izkazalo se je, da Vaša beseda in obljuba ni prazna, ampak da izpolnite, kar obljubite. Nekateri so me res strašili, da ne bom nič dobil, pa sem šel k našemu vlč. gospodu župniku, da pišejo zame na »Gospodarja« in vse pojasnijo, kako in kaj je z menoj. In danes imam denar že v roki. Res, srečo sem imel v nesreči, da sem še pravočasno, eden teden pred nesrečo, plačal naročnino za celo leto. Obljubim, da bom ostal »Gospodarju« zvest celo življenje, ker mi je bil tudi on zvest prijatelj v nesreči. Vdano Vas pozdravim hvaležni: Franc Kopša. — V Ormožu, dne 4. aprila 1930.

Redek jubilej. Redki so oni, ki dosežejo visoko starost, še redkejši, ki doslužijo jubilejno dobo pri enem gospodarju. Oboje je doživel dobro znani in obče zaslužni oskrbnik pri grofu dr. I.

trijarha srbske pravoslavne cerkve je bil izvoljen leta 1920. Užival je obče spoštovanje ter priljubljenost.

Umrl v Gradcu. Mila spomlad se je približala in komaj je spomladanska travca ozelenela, je nebeška kosa pokosila dne 26. marca Andreja Malek v Gradcu v bolnici. Pokojni je bil rojak iz fare Sv. Vida pri Ptujju in do sedaj bival v Gradcu. Svetila mu večna luč!

Konec meniške republike. Na grškem polotoku Chalkis je celemu svetu znana gora Athos, kjer je meniška republika. Ze v 8. stoletju je bilo pogorje Athos obljudeno od spokornikov. Leta 983 je ustanovil na gori Grk Athanasios s pomočjo cesarja Nikaforusa prvi samostan. Iz enega matičnega samostana so nastali drugi, dokler ni bila gora pozidana. V političnem oziru so ohranili menihi popolno samostojnost. Ko so osvojili Turki Solun leta 1430, se je atoško redovništvo podvrglo Turkom, vendar ostalo slobodno proti letnemu odkupu in le cerkveno je bilo odvisno od carigradskega patrijarhata. Glavni samostani na Athosu so ti le: Lavra, Vatopadi, Iviron, Zographon in Chilandari. Vsak samostan je zidan v obliki podolgačnega četverokota s kupolasto cerkvijo. Leta 1920 je bilo v meniški republiki: 6000 redovnikov, 28 samostanov, 12 vasi, 250 celic in 150 prostorov za samotarje. Izobrazba atoškega redovništva ni velika, ker smatrajo še danes znanost ter umetnost za nekaj preveč posvetnega. Mohamedancem in ženskam je zabranjen dostop v republiko. Meniško republiko so posebno podpirali ruski carji. Pod carizmom je republika cvetela in je bil glavni dotok naraščaja iz Rusije. Od prevrata v Rusiji je prenehal vstop Rusov med menihe. Sedaj hoče grška vlada odpraviti atoško republiko in uporabiti s časom samostane za grške begunce iz Male Azije. Prepovedano je, sprejemati v atoško republiko nove redovnike, ampak smejo bivati v njej le še stari do smrti. S smrtjo zadnjega meniha bode tudi konec tolikostoletne redovniške ljudovlade.

Čednost in strast. Imenitna gospa je prosila nekoč cesarja Napoleona III., naj prepove pušenje tobaka, ker je to vendar le nečedna strast. Cesar je odgovoril prošilki: »Gospa, strast kajenja vrže na leto Franciji 100 milijonov frankov. Ako mi poveste čednost, ki bo dala državni blagajni ravno toliko kakor zgorajna strast, bom izdal takoj prepoved pušenja.«

Mislijo, da je avtomobil in radio od ljudiča. V Mostar je prišel nedavno 110 letni Rajkovič, ki je pričel glasno kričati, ko je zagledal avtomobil. Ko so mu pojasnili, da avtomobil ženeta voda in bencin, je dejal: »To je hudičevo delo, kako naj voda žene avtomobil?« Seveda je bil ves trud, prepričati starca, da je avtomobil delo moderne tehnike, zaman. Mož prehiva namreč v hribih in je bil v svojem življenju vsega skupaj samo trikrat v Mostarju. Zadnjič je bil pred 50 leti. Zato ni čuda, da je avtomobil napravil nanj tak vtis. V selu Livno je pevsko društvo »Sloga« pred kratkem montiralo radio-aparat. Zbralo se je v dvorani precej seljakov,

ki so poslušali oddajanje belgrajske postaje, ki je voščila muslimanom vse se praznike. Večina seljakov še nikoli ni čula radia in zato so bili prepričani, da je aparat hudičevo delo. Le s težavo so člani »Sloge« prepričali ljudi, da jim niso aparata razbili.

Kako daleč je plul otroški balonček? Dne 5. marca t. l. je bil spuščen v zrak v Hamburgu v Nemčiji otroški balonček, na katerem je bil pritrjen listič z imenom lastnika in datumom izpustitve. Razpočeni balonček so našli te dni v madžarskem komitatu Šopron, odkoder so ga poslali lastniku. Balonček je preplul 85 km v 14 urah.

KAKO JE V ARGENTINI.

Buenos Aires, 9. 3. 1930.

Dovolite nam, gospod urednik, malo prostora, da se še mi slovenski fantje malo oglasimo v našem ljubem »Slov. Gospodarju«, katerega prav željno pričakujemo, ko privandra preko široke vode semkaj do nas. Mi smo prav zadovoljni z njim, ker nam za tako skromno naročnino prinaša raznovrstne novosti iz naše mile domovine.

Naj ob tej priliki malo opišem cenj. čitateljem »Gospodarja« deželo, kjer bivamo in ki gotovo zanima zlasti tiste, kateri mislijo na izselitev. Tukaj v tej deželi se nas Slovencev nahaja lepo število. Nekateri so zasedli zemljo in jo obdelujejo, drugi so zaposleni po tovarnah, tretji pa pri zgradbi nove železniške proge. Plača je bolj slaba, tako da se težko kaj prihrani ali vsaj za prvo silo. Človek pač mora biti zadovoljen z delom, kakoršnega dobi.

Za one, ki obdelujejo zemljo, tudi letos ne bo kaj prida, ker je suša uničila večinoma vse pridelke, ostal je samo le bombaž. Ako ne bo v kratkem dežja, se bo posušil tudi ta, tako da bo malo preostalo. Tukaj je velika vročina, katera doseže v mesecu decembru in januarju svoj višek: 52 stopinj Celzija v senci.

Iz tega spredite vsi, na kakšnem pekočem solncu in v kaki vroči naravi se trudijo in mučijo tukaj ljudje, med njimi tudi slovenski rojaki, za svoj trdi, izseljeniški kruh.

Argentina je velika država, ki je razdeljena na več pokrajin, središče pa je v Buenos Airesu, glavnem mestu republike Argentine. Tukaj ima vsak tujec enake pravice kakor domačin, le voliti ne more prej, dokler ne postane državljan. Državljanstvo tukaj z lahkoto doseže vsakdo in sicer po dveletni dobi bivanja v deželi. Argentina je zelo malo obljudena, mnogo je sploh neobdelane zemlje. Podnebje v tej veliki državi je prav različno, skoro v vsaki iz-

med 14 pokrajin drugačno, zato se v raznih krajih bavijo z različnimi pridelki.

Ob koncu tega pisma vas, predragi čitatelji »Slov. Gospodarja« iz dna srca prav lepo pozdravljam, kakor tudi moji tovariši, in vam želimo obilo sreče, zdravja in veselja v domovini, obenem vam še želimo mnogo bolj vesele in zadovoljne velikonočne praznike, kakor jih bomo imeli mi tukaj.

Intihar Franc; Ivančič Anton iz Apač, občina Sv. Lovrenc na Drav. polju; Janez Brencl, Župečja vas; Lesar Ludvik s Ptujске gore; Jakob Rogina od Sv. Vida pri Ptujju.

Motorne sani. Motorne sani ne pridejo tolikanj v poštev glede naših krajev, ampak posebno za Švedsko, Rusijo ter Severno Ameriko, kjer je zelo dolga zima ter mnogo snega. Pri motornih sanjah je glavno to: del koles namestiti s sanjčincami. Motorne sani nimajo koles z gumijevimi obroči, ampak je vrtenje prenešeno na razne zarezze, na lopate, bobne, vijačasta kolesa in seveda tudi na propeler kakor pri letalu. Po severnih krajih uporabljajo motorne sani za vzdrževanje prometa, za prevoz pošte, bolnikov in sploh vsega blaga. Motorne sani so zgrajene iz lahke kovine in le podlaga za motorje je iz jekla. Lansko leto je bila dirka motornih sani na razdaljo 600 km med Moskvo in Ljeningradom. Nekateri sani so dosegle brzino 80 km na uro.

Kje lovijo še danes s pomočjo sokolov? Lov na ptiče in manjšo zverjad s pomočjo sokolov je bil zelo priljubljen pri gospodi srednjega veka. Še danes je lov s sokoli v navadi pri Arabcih po stepah severne Afrike. Bogati Arabci redijo cele jate sokolov in se podajo z njimi na lov po pogorju Atlas in oazah Sahare. Sinovi puščave se zberejo na konjih ter odjezdijo na kraj lova. Naprej jašejo oni, ki nosijo sokole. Enega ptiča ima jezdec na dolgi vrvi na desni roki, drugega na turbanu. Ko je zagledal lovec zajca, kunca ali celo gazela, potegne sokolu čepico z glave, ptič se spusti v zrak in plane z višine na plen. Lov s sokoli je Arabcem v največjo zabavo.

Zakaj mu je izprosil pomilostitev?! Španski regent Espartero je bil l. 1843 po takozvani zmerni stranki odstavljen. Z njim je moral deliti usodo tudi njegov pribočnik, katerega so postavili radi veleizdaje pred vojno sodišče, ki ga je obsodilo na smrt. Zjutraj pred ustrelitvijo se je podal k Izabelli II. si volas starček ter prosil vladarico, naj se usmili mladega adjutanta in ga pomilosti. Prošnja je bila uslišana in pri-

Novo!

MOJ TOVARIŠ

Novo!

Molitvenik za mladeniče, s posebnim naukom za vojake.

Obseg 230 strani. Cena 16 Din z rdečo obrezo in 20 Din, z zlato obrezo.
Po pošti 2 Din več. Dobi se v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU,
Koroška cesta 5 in v podružnici Aleksandrova cesta 6.

bočnik spuščen na svobodo. Vsi, ki so bili priča vladaričine velikodušnosti, so bili prepričani, da je bil sivolasi prostitec oficirjev oče. Pribočnik sam je pojasnil zadevo pomilostitve takole: »Da se me pusti pri življenju, je izprosil pri vladarici star skopuh ter oderuh, kateremu dolgujem 10 tisoč realov.«

Gluh, mutast in kratkoviden avtomobilist. Na križišču cest v Chikagu je neki avtomobilist v diru povozil enega delavcev, ki so popravljali progo cestne železnice. Na poziv je policija avtomobilista zasledovala in ga tudi ujela. Ne malo težave pa je imela, ko je skušala ugotoviti njegovo ime, kajti izkazalo se je, da je mož gluh in mutast. Na policijski postaji je nato podpisal svoje ime kot H. Peterson in tudi to z velikim trudom, ker povrhu vsega je bil tudi skrajno kratkoviden.

Kako se množe Japonci. Po uradnih podatkih je narastlo prebivalstvo države »vzhajajočega solnca«, Japonske, na 70 milijonov prebivalcev. Japonska ima več prebivalcev kakor vsaka država v Evropi razen Rusije. Prekaša jo samo še Anglija, če ji prištejemo njene prekomorske dežele, in Združene države Severne Amerike, ki štejejo okrog 110 milijonov ljudi. Leta 1880 je imela Japonska 25 milijonov prebivalcev, leta 1905, med rusko-japonsko vojno, 50 milijonov in sedaj jih ima 70 milijonov. V zadnjih treh mesecih preteklega leta se je prebivalstvo pomnožilo za 369.000 oseb, to se pravi: v enem mesecu za 123.000 oseb, v enem tednu za 28 tisoč, v enem dnevu za 4100, v eni uri za 171 oseb.

300 jih obolelo na zastrupljenem alkoholu. Vsa zdravniška veda si ne ve dati pojasniti o zagonetni bolezni, ki se razširja po okraju Oklahoma v Zedinjenih državah Severne Amerike, in na kateri je samo v mestu Oklahoma zbolelo do 300 oseb. Bolezen se pojavlja na ta način, da ohromijo deloma ali pa tudi popolnoma obe nogi, v mnogih slučajih pa bolnik tudi le s težavo premika roke in jezik. Življenjskih žrtev do zdaj še ni zahtevala. Največje število izmed obolelih tvorijo moški in sicer iz različnih poklicev. Mestni komisar za zdravstvo dr. Miles je trdno prepričan, da izvira bolezni iz pitja kakega zastrupljenega alkohola in nekateri bolniki so tudi že priznali, da so uživali takozvani »Jamaica Ginger«.

S pomočjo psa se otrsela roparja. Pri večerji je sedela v Chikagu Mrs. Evans, lekarnarica, ko jo preseneči neki moški s samokresom v roki in z zahtevo po denarju. Prestrašena Mrs. Evans ga je pregovarjala, naj spravi samokres, sicer bo pričela kričati. Predno se je bandit odločil, kaj naj stori, pa je položaj rešil hišni pes, zahrbtni bulldog, ki se je spravil na njegovo zadnjo plat in jo pričel neusmiljeno obdelovati. Njegovemu napadu se je pridružila gospa sama, ki je bušnila vlomilcu lonc vroče kave v obraz. Nesrečnež je videl, da nič ne opravi proti taki združenji moči, in jo je popihal v noč. Pri njegovem begu pa ga je opazil neki detektiv in mu sledil do njegovega doma, kjer je ugotovil njegovo ime kot Josip Howland, star šele 18 let.

Tajinstveni podzemeljski hodniki.

Indijanska grobnica.

Potopisec pripoveduje: »V južnoameriški državi Peru, tri dni potovanja od Moyabambe, smo se ustavili leta 1912. Bilo je precej mrzlo in radi tega smo zakurili v razvalinah razpadlega indijanskega templja ogenj. Občudovali smo orjaške ostanke svetišča, ki so bili gotovo starejši nego 4000 let in iz dobe, ko se nekaterim evropskim pokrajinam niti sanjalo ni o kaki višji kulturi. Naš tovariš — trgovec s kavčukom — je nekaj brskal po razvalinah in privzdignil slučajno kamenito ploščo. Pokazala se je odprtina, ki je vodila v 4 čevlje visok hodnik. Radovedni smo se spustili po podzemeljskem hodniku in eden od nas je posvetil z žepno električno svetilko. Ob obeh stenah hodnika je bilo polno udolbin in v teh človeške mumije, ki so čepole, obe roki sklenjeni preko kolen. Lasje ter zobi so bili popolnoma ohranjeni. Hodnik je bil nedogledno dolg in poln tajinstvenih mumij, ki so bile tukaj bogznaj koliko sto in sto let. Ko je pošijalo zjutraj solnce in je izginil mraz, smo zapustili indijansko grobnico in začeli stikati po okolici templja. Nekaj kilometrov proč smo našli na ostanke človeških kosti, na puščice ter razne črepinje. Zadeli smo zopet na razvaline, med katerimi je bila ena mumija pri drugi v oni značilni čepelci legi. — Sploh je bila cela planota posuta z mumijami. Potopisec je vzel eno s seboj, da bi jo pripeljal v Evropo. Vsako jutro so mu mornarji prinesli mumificiranega Indijanca k zajutreku k njegovi mizi. Ta nagajivost je presedala potopisec in je vrgel mumijo s parnika v — morje.

Tajinstveni hodniki na Francoskem.

Leta 1914 je bilo severnofrancosko mesto Lille v rokah nemške vojske. — Nemci so s časom vendarle opazili, da jim nekdo izdaja telefoničnim rotom gibanje njihovih čet Francozom. Po dolgem iskanju so dognali, da se vrši tajna izdaja iz stare pivovarne v Lillu. Po kletih so razbijali prazne sode za

pivo, da bi izsledili skrite telefonske naprave. Ko so bili najbolj zaposleni z razbijanjem posode, se je skotalil iz velikega sode angleški narednik s pipo v ustih. On je bil oni skrivnostni telefonist. Za Nemce je bila zopet uganka, kako je prišel Anglež v to klet, ko je bilo mesto Lille že mesece v nemških rokah. V kleti pivovarne so odkrili hodnik, ki je bil višji nego navaden človek ter 2 m širok. Stene so bile obzidane ali v skalo izsekane. Iz glavnega hodnika so se odcepljali stranski, a vsi podzemeljski rovi so bili polni človeških kosti ter krst, ki so bile položene vsi soko ena na drugo.

Nemška patrolja, ki je hotela raziskati grobnico, se ni vrnila nikdar več. Pozneje so se javili prostovoljci saksonskega rezervnega polka, da bodo dognali, odkod se je priklatil v klet angleški narednik. Prišli so po hodniku pod zemljo do mesta Versailles, kjer so jih ujeli Francozi.

V svetovni vojni so dognali Nemci, da je cela takozvana Pikardija na severnem Francoskem preluknjana s podzemeljskimi grobnicami, ki so bile ustvarjene v srednjem veku.

Znano je, da je južni del Pariza ves votel in so metali v te grobnice trupla onih, katerim so odsekali glave za časa grozne francoske revolucije.

Znane podzemeljske grobnice po črnod.

Znane so velikanske podzemeljske grobnice v Monakovem na Bavarskem, 4 čevlje pod Opernim trgom.

V sicilijanskem mestu Palermo, v Kievu v Ukrajini in v Spielbergu na Moravskem so podzemeljske grobnice, kjer so zložene v razne figure cele gore kosti od umrlih menihov.

Ena največjih podzemeljskih grobnic je na Dunaju pod cerkvijo sv. Štefana. V njej so ostanki mrličev, ki so pomrli na Dunaju za časa srednjeveškega divjanja kuge in v mesecih oblege Dunaja od Turkov.

*

Živali oznanilke ognja.

Dokazano je, da se zberejo večkrat mušice in mravlje v tolikih množinah krog vrha stolpa, da je videti od tal, kakor bi oznanjal valeč dim izbruh nevarnega požara. Leta 1687 avgusta meseca so bili prebivalci nemškega mesta Breslau uverjeni, da gori stolp Elizabetine cerkve, a so letale v resnici le mravlje.

Avgusta 1921 so v mestu Schwedt na Odri poklicali gasilce, da bi ubranili pred požarom zvonik Marijine cerkve, iz katerega se je kadilo tako nevarno. Oblaki valečega dima so bile mravlje, ki so letale okrog.

V vasi na severu se je spustil l. 1925 krog jabolke na stolpu roj čebel. Nastala je nevihta, treščilo je v zvonik in čebelni roj je padel na tla kot goreča kepa.

V nemški vasi Much v Westerwalde je bila slaščičarna in poleg te soba, ob koje oknu je gnezdila lastavica. Nekega popoldne je živalca plahutala neprestano po slaščičarni, cvrčala in letala iz prodajalne v stransko sobo. Ko so šli pogledat za ptico v sobo, je puhnil iz nje gost dim. Eden od pomočnikov je bil pozabil na tramu svečo, ki je dogorela, je začel les tleti in bi bil izbruhnil požar, da ga ni naznanila pravočasno lastavica.

V Monakovem na Bavarskem je imel zakonski par navado, da je po kosilu nekoliko podremal. Nekega popoldne je spala gospa na zofi, njen soprog na stolu. Predno je mož zaspal, je pušil cigaro in odložil čik na mizico. Tleči ostanek je padel z mize v korbo, v kateri je bilo perilo, ki je začelo goreti. Ko je zapazila nevarnost mačka, ki je bila v sobi, je skočila speči gospe na pr-